

©І.М. Щербина, Т.Л. Весіч, Д.Ш. Таравнех

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕСТРУКТИВНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ ФОНОВИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ШИЙКИ МАТКИ НА ТЛІ КОРЕКЦІЇ ВАГІНАЛЬНОЇ МІКРОФЛОРИ

Харківський національний медичний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕСТРУКТИВНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ ФОНОВИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ШИЙКИ МАТКИ НА ТЛІ КОРЕКЦІЇ ВАГІНАЛЬНОЇ МІКРОФЛОРИ. Проблема патології шийки матки залишається однією з найважливіших в сучасній гінекології. Доведена роль стану біоценозу піхви в патогенезі розвитку захворювань шийки матки. Перебіг післяопераційного періоду після проведення маніпуляцій на шийці матки безпосередньо залежить від стану мікросистеми піхви, що визначає захисний потенціал і репаративні можливості епітелію ендо-і ектоцервікса. Обґрунтований підхід до вибору фізіохірургічного методу лікування патології шийки матки на тлі корекції мікрофлори піхви знижує кількість рецидивів і прискорює процеси епітелізації.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ДЕСТРУКТИВНЫХ МЕТОДОВ ЛЕЧЕНИЯ ФОНОВЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ ШЕЙКИ МАТКИ НА ФОНЕ КОРРЕКЦИИ ВАГИНАЛЬНОЙ МИКРОФЛОРЫ. Проблема патологии шейки матки остается одной из самых важных в современной гинекологии. Доказана роль состояния биocenоза влагалища в патогенезе развития заболеваний шейки матки. Течение послеоперационного периода после проведения манипуляций на шейке матки напрямую зависит от состояния микросистемы влагалища, определяющего защитный потенциал и репаративные возможности эпителия эндо- и эктоцервикса. Обоснованный подход к выбору физиохирургического метода лечения патологии шейки матки на фоне коррекции микрофлоры влагалища снижает количество рецидивов и ускоряет процессы эпителизации.

EFFICIENCY OF DESTRUCTIVE METHODS OF TREATMENT BACKGROUND DISEASES OF THE CERVIX AGAINST THE BACKGROUND OF CORRECTION OF VAGINAL MICROFLORA. The problem of the cervix is one of the most important in modern gynecology. Proved the role of the state of vaginal biocenosis in the pathogenesis of cervical disease. The postoperative period after manipulation of the cervix depends on the state of the vagina microsystem defines protective and reparative potential epithelial opportunities of endo- and ectocervicitis. A reasonable approach to choosing physiosurgical treatment of cervical pathology against the background of correction of vaginal microflora and reduce the number of relapses accelerates epithelization.

Ключові слова: фонові захворювання шийки матки, радіохвильова деепітелізація, мікрофлора піхви.

Ключевые слова: фоновые заболевания шейки матки, радиоволновая дезэпителизация, микрофлора влагалища.

Key words: background cervical, radiowave deepithelization, microflora of the vagina.

ВСТУП. Проблема патології шийки матки залишається однією з найважливіших в сучасній гінекології та, незважаючи на численні успіхи в її діагностиці і лікуванні, захворювання подібної локалізації продовжують складати значну питому вагу в структурі загальної гінекологічної захворюваності. Актуальність проблеми пояснюється не тільки різноманітністю патологічних станів шийки матки, але і потенційним ризиком їх злоякісної трансформації. Питання про взаємозв'язок між мікрофлорою піхви і станом епітелію слизової оболонки шийки матки в даний час набуває все більшого значення. З одного боку доведена роль інфекцій що передаються статевим шляхом в патогенезі захворювань шийки матки, таких як умовно-патогенні мікроорганізми, грибка інфекція, трихомонади, хламідії, мікоплазми, вірусні інфекції. З іншого боку, наявність патологічно зміненого епітелію призводить до порушення одного з фізіологічних бар'єрів, що забезпечує інфекційну резистентність, тим самим створюються умови для підтримки хронічного запального процесу. На тлі останнього можуть порушуватися процеси регенерації і змінюватися клітинне оновлення в осередку ураження, що сприяє розвитку фонових і передракових захворювань.

Лікування доброякісних захворювань шийки матки включає етіотропну терапію, раціональний фізіохірургічний метод деструкції епітелію на тлі корекції клітинних і гуморальних імунодефіцитних станів. Перебіг післяопераційного періоду після проведення маніпуляцій на шийці матки безпосередньо залежить від стану мікросистеми піхви, що визначає захисний

потенціал і репаративні можливості епітелію ендо-і ектоцервікса. У свою чергу, деструкція шийки матки, транзиторна неповноцінність епітелію, запальний процес, зумовлений операційною травмою, можуть спричинити віддалені наслідки для біотопу піхви.

Лікування доброякісних захворювань шийки матки у жінок репродуктивного віку методом радіохвильової деепітелізації дозволяє зберегти архітектуру і функцію шийки матки, однак залишаються актуальними питання удосконалення методів післяопераційної реабілітації пацієнток. У зв'язку з цим, метою дослідження є оцінка ефективності деструктивних методів лікування доброякісних захворювань шийки матки на тлі корекції мікробіоценозу піхви.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ. Нами був проведений порівняльний аналіз результатів лікування 40 жінок у віці від 18 до 40 років з фоновими захворюваннями шийки матки. Діагностована патологія шийки матки в досліджуваній групі пацієнток розподілилась наступним чином: ектопія циліндричного епітелію - 16 (40 %) пацієнток, незакінчена доброякісна зона трансформації - 12 (30 %) пацієнток, доброякісні поліповидні утворення - 12 (30 %) пацієнток.

Діагноз був підтверджений за допомогою розширеної кольпоскопії, цитології, бактеріологічного і вірусологічного дослідження. Стан біоценозу піхви оцінювали за видовим і кількісним складом вагінальної мікрофлори. Усім жінкам проведено етіотропне лікування з урахуванням чутливості збудника, імуномодулююча терапія, при необхідності - корекція дисгормональних станів.

Всі пацієнтки були розділені на дві групи згідно використовуваної тактики лікування:

- I група (контрольна) - 20 жінок з доброякісними захворюваннями шийки матки, проліковані методом радіохвильової деепітелізації.

- II група (основна) - 20 жінок з доброякісними захворюваннями шийки матки, проліковані методом радіохвильової деепітелізації на тлі корекції мікрофлори піхви.

У дослідженні був застосований біотерапевтичний препарат, ефективність якого обумовлена комбінацією двох складових - *Lactobacillus rhamnosus* R0011 ($1,6 \cdot 10^9$) і *Yogurt Culture Rosell-94: Streptococcus thermophilus* ($0,2 \cdot 10^9$) і *Lactobacillus delbrueckii subsp. Bulgaricus* ($0,2 \cdot 10^9$). Препарат призначався основній групі жінок інтравагінально через 7 днів після проведення радіохвильової деепітелізації на протязі 10 днів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ. Ефективність лікування в досліджуваних групах ми оцінювали за такими критеріями: терміни завершення епітелізації і її повноцінність; частота рецидивів; состав вагінальної мікрофлори. Контрольне кольпоскопічне, цитологічне, бактеріологічне та вірусологічне дослідження після хірургічних маніпуляцій проводилося через 1 і 6 місяців. Состав вагінальної мікрофлори визначали на 7 день після проведеного оперативного лікування і через 1 місяць.

Бактеріоскопічне та бактеріологічне дослідження мазків в контрольній і основній групах пацієнток, проведене через 1 тиждень після хірургічного лікування виявило зміни якісного та кількісного складу мікрофлори нижнього відділу генітального тракту: *Gardnerella vaginalis* 10^7 КОЕ/мл - виявлена ??у 12

(30 %) пацієнток, *S. agalactiae*, *S. viridans* 10^5 КОЕ / мл - у 8 (20 %) пацієнток, *Escherichia coli* 10^5 КОЕ / мл - у 7 (15%) пацієнток, у всіх жінок основної та контрольної груп виявлено зменшення вмісту *L. acidophilus* до 10^3 КОЕ / мл. Повторне бактеріоскопічне і бактеріологічне дослідження мазків в контрольній і основній групах пацієнток, проведене через 1 місяць після оперативного втручання, виявило відновлення нормального біоценозу піхви (*L. acidophilus* до 10^7 - 10^9 КОЕ / мл) у 19 (95 %) жінок II групи, проти 11 (55 %) пацієнток в I групі, без проведення корекції мікрофлори в післяопераційному періоді.

Кольпоскопічний контроль результатів лікування в досліджуваних групах через 1 та 6 місяців після хірургічного втручання виявив високу ефективність метода, як у пацієнток I-ї групи, так і в II-ї групі. Незавер-

ЛІТЕРАТУРА

1. Бауэр Г. Цветной атлас по кольпоскопии. М: ГЭОТАР – Медиа; 2002: 300.
2. Бохман Я.В. Руководство по онкогинекологии. – СПб.: «ООО Издательство Фолиант», 2002. – 542с.: ил.
3. Булавина Н.Г., Меленюк И.Г., Баженова Л.Г. Опыт применения хирургического лазера при лечении фоновых и предраковых заболеваний шейки матки. Новокузнецкий государственный институт усовершенствования врачей, медицинский центр «Евромед» г. Новокузнецк. <http://www.medbloq.com/ua/articles/novinki/8835>
4. Вакуленко Г.А. Комплексное лечение пациенток с пред-

раковый процесс епітелізації виявлено у 5 пацієнток (25 %) в I групі, проти 2 випадків (10 %) в II групі при кольпоскопічному дослідженні через 1 місяць. Повторний кольпоскопічний контроль через 6 місяців дозволив встановити повну епітелізацію зони деструкції в основній групі, тоді як у 2 пацієнток (10%) контрольної групи виявлена ??незавершена зона трансформації. Вкорочення термінів епітелізації і її повноцінність достовірно вище в II групі пацієнток, яким після радіохвильової деепітелізації проводили корекцію біоценозу.

В результаті проведеного дослідження встановлено, що серед жінок з фоновими захворюваннями шийки матки, які були проліковані тільки радіохвильовим методом (I група) за період спостереження 6 місяців виникли рецидиви статевих інфекцій в 4 (20%) випадках, тоді як у пацієнток, пролікованих радіохвильовим методом з подальшою корекцією мікрофлори (II група), рецидивів не спостерігалось. Проведене вірусологічне та бактеріологічне дослідження даних пацієнток дозволило виявити рецидив папіломавірусної інфекції у 2 (10%) жінок, неспецифічної бактеріальної інфекції у 1 (5%) і хламідійно-мікоплазмової у 1 (5%) пацієнтки.

Таким чином, отримані результати вивчення виводового і кількісного складу вагінальної мікрофлори, процесів епітелізації у пацієнток з фоновими захворюваннями шийки матки після деструктивного лікування підтверджують доцільність корекції вагінальної мікрофлори на етапі репарації.

ВИСНОВКИ.

1. Проведення деструктивного лікування у пацієнток з доброякісними захворюваннями шийки матки приводить до порушення мікробіоценозу піхви, викликає зниження рівня лактобактерій, провокуючи зростання умовно-патогенних бактерій.

2. Комплексна терапія фонових захворювань шийки матки методом радіохвильової деепітелізації із подальшим використанням вагінальних пробіотиків забезпечує ефективне і тривале відновлення вагінального біоценозу, що сприяє покращенню репаративних процесів.

3. Запропонована схема високоефективна при лікуванні доброякісних захворювань шийки матки на тлі інфекційно-запальних процесів геніталій, що підтверджується відсутністю рецидивів вірусної та бактеріальної інфекції в досліджуваній групі жінок.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Вивчити репродуктивну функцію, перебіг вагітності та пологів у жінок з фоновими захворюваннями шийки матки після проведеного комбінованого лікування.

раковыми и начальным микроинвазивным раком шейки матки с проведением иммуно- и гормонотерапии// Онкология. – 2000. – Т.2, №1 – 2. – С. 101–104.

5. Коханевич Е.В. и соавт. Патология шейки и тела матки. Руководство для врачей/ Под ред. проф. Коханевич Е.В. – Нежин: Гидромакс, 2009. – 352с.

6. Онкологічні захворювання в Україні 1993 – 2003 рр.// Київ: МОЗ України, 2004. – С. 26.

7. Рудакова Е.Б., Панова О.Ю, Вотрина И.П. «Возрастные особенности шейки матки» - Гинекология, Том 06/№ 4/ 2004. С. 17–21.

Отримано 22.01.13